

Boomblauwtje (*Celastrina argiolus*)
Dagpauwoog (*Aglais io*)
Kleine vos (*Aglais urticae*)
Atalanta (*Vanessa atalanta*)
Distelvlinder (*Vanessa cardui*)
Kleine parelmoervlinder (*Issoria lathonia*)
Bruin zandoogje (*Maniola jurtina*)
Bont zandoogje (*Pararge aegeria*)
Heivlinder (*Hipparchia semele*)
Hooibeestje (*Coenonympha pamphilus*)

Waargenomen nachtvlinders:

Gamma-uil (*Autographa gamma*)
Sint-jansvlinder (*Zygaena filipendulae*)
Sint-jacobsvlinder (*Tyria jacobaeae*) - Rupsen
Gewone bandspanner (*Epirrhoe alternata*)
Maisboorder (*Ostrinia nubilalis*).
Weegbreemot (*Pyrausta despicata*)
Grasbeertje (*Coscinia cribraria*)

Verslag bladmijnenexcursie 1 oktober 2016 Hamster Mieden- Jannie Sinnema

Om half 2 kon Reinder Wijma ons (Leo, Gerrit, Gerard, Siep en Jannie) welkom heten in het natuurgebied de Hege Bult bij Drogeham. Het weer was prima om op de verschillende bomen en planten bladmijnen te zoeken. Reinder en zijn vrouw Natalia zijn dit jaar begonnen om de dag- en nachtvlinders in dit Staatsbosbeheer terrein te inventariseren.

De Hege Bult is een verhoging die in 1951 is ontstaan doordat het Prinses Margrietkanaal hier is omgelegd en uitgegraven. De grond is ernaast gestort en is in de loop van de jaren begroeid. Tenslotte heeft zich bos ontwikkeld met een rijke ondergroei. Ten oosten van de Hege Bult ligt een waardevol blauwgrasland en trilveenvegetatie met onder meer Gagel, Waterdrieblad, Moeraskartelblad en vele soorten Zegges. Verder is er aan de oostkant het speelbos Hossebos met klimtoestellen en poelen voor jeugd.

We verzamelden vele bladeren met bladmijnen en Leo Bot noemde meestal de mineerder. Op Braam zagen we veel vraatsporen van een kokermot; na het vinden van het bijbehorende zakje wisten we dat het ging om *Coleophora potentillae*. (**Zie foto pag. 17**). Er werden trouwens veel verschillende zakjes van kokermotten

Coleophera potentillae
(Rubus) Foto Reinder
Wijma (zie pag 16)

Dialectica imperialella
Foto: Reinder Wijma (zie pag. 21)

zwarte weidekokermot (*Coleophora
albitarsella*). Foto: Reinder Wijma (zie pag 21)

rups Bruine eenstaart (*Drepana
curvatula*) op Els; Foto: G.Bergsma
(zie pag 22)

rups Braamvlinder (*Thyatira batis*)
Foto: Siep Sinnema. (zie pag. 22)

gevonden : op Wilg, Koninginnenkruid, Wilg, Roos, Gagel, Berk en na enig speurwerk ook op Hondsdraf, de zwarte weidekokermot (*Coleophora albitarsella*). **Zie foto pag. 17.** Bijzonder was de vondst van de mijnen van de steltmot op Smeerwortel *Dialectica imperialella* door Gerrit Tuinstra. **Zie foto pag. 17.** Het voorkomen van deze steltmot in Friesland heeft hij nog maar recent vastgesteld.

Naast enkele dagvlinders zijn ook enige nachtvlinders gesignaleerd, sommige opgejaagd uit de vegetatie, andere als rups gevonden. Aan het eind van de bult liepen we omhoog om de grootste Berk van Friesland te bewonderen. Hierbij stond ook een Appelboom die nauwkeurig werd nagekeken op mineerders. Gerrit klom zelfs een andere boom in om de top te onderzoeken en vond toen ook nog resten van nesten van de appelstippelmot met lege poppen.

We hebben deze middag genoten van dit fraaie stukje natuur en niet alleen naar vlinders gekeken. Ook vlogen er ruim honderd aalscholvers in V-formatie over en konden ook we ook het Aziatisch en het Citroenlieveheersbeest je noteren . Op tijd

vóór de regen die eraan kwam , liepen we terug langs het kanaal naar de auto. Leo en Gerrit namen nog wat blaadjes mee ter controle naar huis: op de katwilg zat in een mijn nog een pophulsje. Bij nader onderzoek bleek het inderdaad de grauwe wilgenvouwmot (*Phyllonorycter viminetorum*) te zijn. Hieronder volgt een overzicht van de waargenomen soorten mineerders.

Lijsterbes: *Stigmella nylandriella*; *Phyllonorycter sorbi* ; *Lyonetia clerkella*.

Meidoorn: *Stigmella hybnerella* ; *Stigmella perpygmaeella* ; *Parornix anglicella* ; *Phyllonorycter oxyacanthae*.

Els: *Stigmella glutinosae* ; *Heliozela resplendella* ; *Bucculatrix cidarell* ; *Caloptilia elongella* ; *Phyllonorycter stettinensis* ; *Phyllonorycter rajella* ; *Phyllonorycter klemannella*.

Es: *Caloptilia syringella* .

Hazelaar: *Stigmella microtheriella* ; *Stigmella floslactella* ; *Parornix devoniella* ; *Phyllonorycter nicellii* ; *Phyllonorycter coryli*.

Braam: *Coptotriche marginea* ; *Stigmella splendidissimella* ; *Ectoedemia rubivora* ; *Coleophora potentillae* .

Ratelpopulier: *Stigmella assimilella* ; *Caloptilia stigmatella* ;

Eik: *Stigmella samiatella* ; *Stigmella basiguttella* ; *Stigmella roborella* ; *Ectoedemia albifasciella* ; *Tischeria ekebladella* ; *Tischeria dodonaea* ; *Bucculatrix ulmella*; *Phyllonorycter muelleriella* ;

Wilg: *Stigmella obliquella* ; *Stigmella salicis* ; *Caloptilia stigmatella* ; *Caloptilia stigmatella* ; *Phyllocnistis saligna* ; *Phyllonorycter salicicolella* ; *Phyllonorycter viminetorum* ; *Phyllonorycter salictella* ; *Coleophora lusciniapennella* .

Kastanje: *Cameraria ohridella*.

Gagel: *Coleophora lusciniapennella*.

Berk: *Stigmella continuella* ; *Ectoedemia occultella* ; *Parornix betulae* ; *Phyllonorycter ulmifoliella* ; *Coleophora serratella* .

Roos: *Stigmella anomalella* ; *Coleophora gryphipennella*.

Appel: *Stigmella malella* ; *Stigmella oxyacanthella* ; *Bohemannia pulverosella* ; *Parornix scoticella* ; *Phyllonorycter blancardella* ; *Lyonetia clerkella* ; *Yponomeuta malinellus lege poppen* ;

Kers: *Lyonetia clerkella*.

Smeerwortel: *Dialectica imperialella*.

Koninginnenkruid: *Coleophora follicularis*. Gal *Adaina microdactyla* .

Hondsdrif: *Coleophora albitarsella*.

Wilgenroosje: *Mompha raschkiella*.

Waargenomen dagvlinders: Klein Koolwitje; Klein geaderd Witje; rups Landkaartje; Bont Zandoogje.

Waargenomen nachtvlinders: Gehakelde bladroller (*Acleris emargana*); Brandnetelmot (*Anthophila fabriciana*); Luipaardlichtmot (*Nomophila noctuella*); rups Bruine eenstaart (*Drepana curvatula*) op Els. **Zie foto pag. 17** ; rups Braamvlinder (*Thyatira batis*) op Braam **Zie foto pag. 17**; Taxusspikkelspanner (*Peribatodes rhomboidari*) ; rups Gewone spikkelspanner (*Ectropis crepuscularia*) op Braam; rups Grote of Kleine Beer; Stro-uiltje (*Rivula sericealis*); Bruine herfstuil (*Agrochola circellaris*); Gamma-uil (*Autographa gamma*).

2016 het jaar van de Zilveren Maan - Mariske Pemmelaar

De oostelijke wind van 2014 bracht de eerste Oostelijke Vos van Friesland voor mijn neus. De zuidelijke wind van vorig jaar (2015) liet het eerste, meest noordelijke Tijgerblauwtje ooit, voor mijn voeten neerstrijken. Dat gebeurde tijdens het tellen langs mijn vlinderoute in Hulstreed. Dit jaar waaiden er meestal westelijke winden. De westelijke wind had niet van die verrassingen in petto. Maar op een windstille dag werd het voor mij toch weer een bijzonder vlinderjaar. Dankzij de vergunning, die ik dit jaar van het Staatsbosbeheer kreeg. Ten behoeve van vlinderonderzoek mocht ik van het SBB rondkijken in hun zeer kwetsbare natuurterreinen in de valleien van Tjonger en Linde.